

PRZEMOC RÓWIEŚNICZA

Przemoc rówieśnicza ma miejsce wtedy, gdy młoda osoba w wyniku działań swoich rówieśników doświadcza przykrości lub krzywdy.

Sprawcy przemocy rówieśniczej mogą stosować

- PRZEMOC FIZYCZNA (kopiąc, bijąc, popychając, szarpiąc, plując, zabierając lub niszcząc rzeczy ofiary itp.)

- PRZEMOC PSYCHICZNA (przezywając, nie odzywając się, wyśmiewając, plotkując, szantażując, obrażając, oszukując itp.)

- CYBERPRZEMOC (przemoc z użyciem nowych technologii informacyjnych i komunikacyjnych – najczęściej Internetu i telefonu komórkowego. Może przybierać różne formy, najczęstsze z nich to: nękanie, grożenie, szantażowanie, podszywanie się pod kogoś w sieci, publikowanie lub rozsyłanie ośmieszających, kompromitujących zdjęć, filmów.

DYNAMIKA ZJAWISKA PRZEMOCY RÓWIEŚNICZEJ

Wyobraźmy sobie śnieżkę, która zaczyna staczać się z góry. Na początku toczy się wolno, stopniowo powiększa się i kręci coraz szybciej. Toczy się poza kontrolą, nikt nie wie w którą stronę zbroczy; czy, gdzie i kiedy się zatrzyma. Tak samo może być z przemocą rówieśniczą. Bardzo łatwo doprowadzić do sytuacji, w której nikt nie będzie miał nad nią kontroli. Warto również pamiętać, że sprawcom przemocy rówieśniczej czasem wcale nie chodzi o skrzywdzenie innych osób, wywołanie u swoich ofiar trudnych i nieprzyjemnych uczuć. Nie zdają sobie sprawy, że przez swoje zachowania, które najczęściej określają „głupimi żartami”, „przedrzeźnianiem kogoś” czy „dobrą zabawą”, mogą sprawić, że rówieśnik poczuje się kimś gorszym czy nieważnym. Czasem takie zachowania mogą przerodzić się w sytuacje naruszenia prawa.

PRZEMOC RÓWIEŚNICZA W ŚWIETLE PRAWA

O przemocy rówieśniczej mówimy wtedy, kiedy sprawca i ofiara mają mniej niż 18 lat i są w tej samej grupie wiekowej. Osoby pomiędzy 13 a 17 rokiem życia, które popełniły czyn karalny podlegają odpowiedzialności na podstawie Ustawy o postępowaniu w sprawach nieletnich. Względem takich osób sąd rodzinny

i nieletnich może zastosować upomnienie, zobowiązać do naprawienia szkody, przeprosin, uczestnictwa w odpowiednich zajęciach wychowawczych, może ustanowić nadzór kuratora lub zastosować środek poprawczy, czyli umieścić w zakładzie poprawczym. Wiele młodych osób uważa, że cyberprzemoc jest nie do wykrycia, ponieważ jej sprawcy są anonimowi. To błędne myślenie. Każdy ruch w Internecie zostawia ślad, a dzięki współpracy policji i administratorów stron/serwisów 5 internetowych, można ustalić, kto założył ośmieszającego bloga, włamał się do poczty elektronicznej czy wykorzystał czyjeś zdjęcie bez jego zgody i wyciągnąć wobec niego prawne konsekwencje.

SKALA ZJAWISKA PRZEMOCY RÓWIEŚNICZEJ

Wiele młodych osób doświadcza przemocy ze strony rówieśników. W badaniu Fundacji Dzieci Niczyje z 2010 roku co czwarta osoba w wieku 15 – 18 lat przyznała, że co najmniej raz doświadczyła przemocy fizycznej ze strony rówieśników w ciągu ostatniego roku, a 10% badanych miało takie doświadczenie kilka razy lub wielokrotnie. Psychicznego znęcania się w ciągu ostatniego roku doświadczyło 12% młodych ludzi.

W przypadku przemocy rówieśniczej znaczącą rolę odgrywają nie tylko bezpośredni sprawcy, ale również tzw. sprawcy pośredni – czyli osoby, które namawiają do przemocy oraz świadkowie – osoby, do których dociera informacja o przemocy. Świadcowie mogą bardzo łatwo stać się tzw. sprawcami pośrednimi – zachęcając bezpośrednich sprawców do przemocy otwarcie lub wyrażając uznanie dla ich zachowania.

Czasem świadkowie nie reagują na przemoc, ponieważ liczą, że zrobi to ktoś inny. Taką sytuację określamy terminem rozproszonej odpowiedzialności. Niestety, nigdy nie ma pewności, że inna osoba, która widzi przemoc, zareaguje. Poszczególne osoby często boją się konsekwencji, np. tego, że same staną się ofiarami przemocy rówieśniczej. Jeśli jednak świadkowie zareagują wspólnie/grupą, to może pomóc im to przezwyciężyć własne obawy i skutecznie wesprzeć ofiarę przemocy rówieśniczej. Niereagowanie na przemoc rówieśniczą sprawia, że się ona nasila, staje bardziej powszechna. Im dłużej trwa, tym trudniej jest sobie z nią poradzić.

GDZIE SZUKAĆ POMOCY ?

Warto reagować, szukać pomocy – u rówieśników oraz u dorosłych. Warto otwarcie prosić o pomoc, to może sprawić, że przemoc zostanie zatrzymana. Warto pamiętać również o specjalistach, zajmujących się pomocą młodym osobom, które doświadczają przemocy rówieśniczej. W sytuacjach przemocy w Internecie lub przy użyciu telefonów komórkowych można skontaktować się z zespołem **Helpline.org.pl** – przez telefon **800 100 100** lub przez stronę **www.helpline.org.pl** (chat, e-mail lub wiadomość), od poniedziałku do piątku w godzinach 11:00–17:00. Osoby doświadczające bezpośredniej przemocy rówieśniczej mogą zwrócić się po wsparcie **do Telefonu Zaufania dla Dzieci i Młodzieży 116 111**, który działa codziennie w godzinach 12:00–20:00. Z konsultantami 116 111 można skontaktować się również przez stronę **www.116111.pl**, która umożliwia przesłanie anonimowej wiadomości online przez całą dobę.

Opracowanie:

*Joanna Majewska – Wróbel (psycholog szkolny)
na podstawie materiałów Fundacji Dzieci Niczyje*